

2. Ἐνδιαφέροντα καὶ διαφωτιστικά εἶναι ὅσα ἀναφέρονται γιὰ τοὺς Picot καὶ Weigand στὸ πρῶτο μελέτημα τοῦ Μ. Ρωμανοῦ, «Ἀπόψεις καὶ θέσεις γιὰ τὸ ὄνομα, τὴν καταγωγή καὶ τὴ γλώσσα τῶν Κουτσοβλάχων», *Μνήμη Γεωργίου Ἰ. Κουρμούλη*, Ἀθήναι 1983, 12 κ.ε.

3. Κ. Κούμα, *Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων*, Βιέννη, 12, 1832, 521.

4. Βλ. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, «Ἡ ἐξέγερση τῶν Λαρισαίων τὸ 1066 καὶ ἡ ἐθνολογικὴ παρερμηνεία τῶν σχετικῶν χωρίων τοῦ Κεκαυμένου», *Θεσσαλικά Χρονικά* 11 (1976) 90 κ.ε. Καὶ στὴν γαλλικὴ γλώσσα, «La révolte des Larisséens en 1066», *Actes de la Table-Ronde «La Thessalie»*, 21-24 Juillet 1975. Collection de la Maison de l'Orient Méditerranéen No 6. Série Archeologique 5, Lyon 1979. Τοῦ αὐτοῦ, «Τρία ἑλληνικὰ τοπωνύμια στὸ γλωσσικὸ ἴδιωμα τῶν Βλαχοφώνων Ἑλλήνων» *Πρακτικά Α' Συμποσίου Γλωσσολογίας Βορειοελλαδικοῦ Χώρου*, ΙΜΧΑ, Θεσσαλονίκη 1977, 225 κ.ε. Τοῦ αὐτοῦ, «Ὁ χορὸς τῶν Βλαχοφώνων», *Πρακτικά Γ' Συμποσίου Λαογραφίας Βορειοελλαδικοῦ Χώρου*, ΙΜΧΑ, Θεσσαλονίκη 1979, 383 κ.ε.

5. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, «Ἡ διπλωματικὴ πλευρὰ τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Θεσσαλίας τὸ 1881», *Τρικαλινὰ* 1 (1981) 13.

6. Γιὰ τὴν ἐμφάνισή τους νοτιώτερα βλ. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, «Peut-on parler d'une survivance romaine en Péloponnèse?», *Πρακτικά Α' διεθνoῦς συνεδρίου πελοποννησιακῶν σπουδῶν* 3 (1976) 114 κ.ε. Τοῦ αὐτοῦ, «Nicolae Milescu ὁ Λάκων Ἵμμο Universalis», *Πρακτικά Α' Λακωνικοῦ Συνεδρίου*, Β', ἐν Ἀθήναις 1980, 197-198.

7. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, «Ἡ ἐπιχειρούμενη ἀνακίνηση τοῦ ζητήματος τῶν Βλάχων καὶ ἡ διεπιστημονικὴ ἀλήθεια», *Ὅρεινὴ Καλαμπάκα* Ἰουνίος 1984, 3 κ.ε.

8. Ἀντ. Μπουσμπούκη, *Πρωτοαρχαιοελληνικὲς λέξεις, κοινὲς στὸν Ὅμηρο καὶ τὴ Λατινομακεδονικὴ (= Κουτσοβλάχικη)*, Θεσσαλονίκη 1972. Τοῦ αὐτοῦ, *Τὸ ρῆμα τῆς Ἀρωμονικῆς. Μορφολογικὴ ἀνάλυση*. Ἀθήνα 1982. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, *Ἡ Ἀρωμονικὴ καὶ οἱ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς σχέσεις αὐτῆς*, ἐν Ἀθήναις 1976. Τοῦ αὐτοῦ, «Ἀρωμονικὴ ἀνθρωπωνυμία», *Μνήμη Γεωργίου Ἰ. Κουρμούλη*, Ἀθήναι 1983. Τοῦ αὐτοῦ, «Οἱ Βλάχοι Ὀλύμπου», *Πρακτικά Β' πανελληνίου συνεδρίου «Ὁ Ὀλυμπος στὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων»*, Ἐλασσόνα, 14-16 Σεπτεμβρίου 1984 (ὅπὸ ἐκτ.). Τοῦ αὐτοῦ, «Ἐπίγραμμα Ἐδγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ λατινοφωνία Ἑλλήνων», *Πρακτικά Συνάξεως Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς καὶ ἡ ἐποχὴ του*, Καρπενήσι 12-14 Ὀκτωβρίου 1984 (ὅπὸ ἐκτύπ.) Ἀπ. Ε. Βακαλοπούλου, «Ὁ γλωσσικὸς ἐκλατινισμὸς τῶν κατοίκων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδας» *Ἱστορία τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὰ προϊστορικὰ χρόνια ὡς τὸ 1912*, ΕΜΣ, Θεσσαλονίκη 1983, 49-50.

9. Ἀχ. Γ. Λαζάρου, «Ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας καὶ οἱ Βλάχοι» *Ῥαϊὰ Σαμαρίνα* 1984.

ΑΧ. Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Πολιτεία καὶ ἦθος. Ἡ Ἑλληνικὴ πόλις τοῦ 5ου καὶ 4ου αἰῶνα π.Χ. καὶ οἱ βασικοὶ θεσμοὶ τῆς. Ἀθήνα 1983. 327 σ.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι δικηγόρος, μάλιστα πρόεδρος τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου Ἀχαΐας. Ἐπισημαίνεται ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐπιστήμη, ποὺ διακονεῖ, διότι πέρα τῶν ἐξαιρετικῶν γνώσεων ἱστορίας δικαίου, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ διαπραγματεύσις τοῦ θέματος, προέχει ἡ πλατεῖα ἀρχαιομάθεια, καθολικὴ καὶ ὄχι περιχαρακωμένη στὰ κλασικὰ χρόνια, ὅπου κυρίως ἐκτυλίσσεται ἡ διερεύνησις, πολυσιχιδῆς καὶ ἐπισταμένη.

Πράγματι πολλὰκις ἀποβαίνει ἀπαραίτητος ἡ ἀναφορὰ καὶ στοὺς πολιτισμοὺς τῆς Ἀνατολῆς. Πάντως διὰ τὴν πληρεστέραν παρουσίασιν τῶν βασικῶν θεσμῶν τῆς ἑλληνικῆς πόλεως τοῦ 5ου καὶ 4ου αἰ. π.Χ. καθίσταται ἐπιβεβλημένη καὶ ἐπωφελῆς ἡ συσχέτισις μὲ ἀντίστοιχα δεδομένα τῆς κρητομυκηναϊκῆς περιόδου, τῆς ὁμηρικῆς, πρὸ πάντων δὲ τῆς μετακλασικῆς, τῆς ἑλληνιστικῆς, καθὼς καὶ τῆς ρωμαϊοκρατίας.

Ἡ ἄνεσις, μετὴν ὁποῖαν ὁ σ. κινεῖται στὴν ἐπεξεργασία νομικῆς φύσεως χωρίων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, δὲν αἰφνιδιάζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν τὴν εἰδικὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτισίν του. Στὸν κύκλο τῶν γνωρίμων ἐξ ἴσου φυσικὴ φαίνεται καὶ ἡ φιλολογικὴ δεινότης του. Διότι ἡ ἀναστροφή του μετὸς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς, ὅπως γενικὰ καὶ μετὸς μεγάλους στοχαστὰς κάθε ἐποχῆς, ἀποτελεῖ γνώρισμά του ἀπὸ τὰ μαθητικὰ θρανία. Ἄλλως τε ὁ ἴδιος ἐξομολογεῖται στὸν πρόλογο: «Οἱ προθέσεις μου, ὅταν καταπιάστηκα μετὸ γράψιμο αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, δὲν εἶταν ἱστοριογραφικές. Ἐχοντας ἀπὸ μικρὸ παιδί ἐγκύψει στὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας γραμματείας, ἐνωσα ἀργότερα, στὴν ὀριμότητα, πόσο αἰώνια νέος καὶ ἀγέραστος παραμένει ὁ ἀρχαῖος λόγος, πόσο χρήσιμη καὶ ἀναγκαῖα εἶναι ἡ μελέτη του γιὰ τὴ σωτὴ κατανόηση τῆς ἐγκοσμιότητος... Πρέπει ἐξαιρετικὰ σήμερα νὰ τονιστεῖ αὐτό. Ἄς ἀποφασίσουμε νὰ ἐκφρασθοῦμε μετὰ καθαρὸς ὄρους καὶ κυρίως μετὰ θάρρους καὶ εὐθυρρημοσύνης. Σήμερα ποῦ ἡ παιδεία μας ἔχει φτάσει «στὸς ἐσχάτους καιροὺς τῆς» — στὸ σημεῖο μηδέν. Ποῦ ἡ ἀπεμπόληση τοῦ ἀρχαίου λόγου, στὸ ὄνομα μιᾶς καλοπροαίρετης ἢ ὀπισθοβουλῆς προβληματικῆς καὶ ἀνανέωσης, ὅπως πρωτότερα ἢ ἀπέχθεια συχνὰ πρὸς αὐτόν, γιὰ τὴν ὁποία ἓνα μέρος τῆς εὐθύνῃς ἐπωμίζεται ἡ —μέχρις ἐνὸς σημείου ἀναγκαῖα— φορμαλιστικὴ μέθοδος προσέγγισης τοῦ ἀρχαίου κειμένου, στὸ τόσο διαβλημένο ἑλληνικὸ Γυμνάσιο, εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς αἰτίες, κατὰ τὴν ἀποψη τοῦ γράφοντος, ποῦ ὀδήγησαν στὴν ἀπαιδευσία τῆ σημερινῆς».

Ὅπως δὲ ποτε ἐκπληξιν εὐχάριστον καὶ συνάμα ἐπιβεβαίωσιν μιᾶς τρανῆς ἀληθείας προσφέρει ὁ σ. μετὴν γλωσσικὴν διατύπωσιν, τὴν δημοτικὴν, τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιεῖ. Δηλαδή, ἐνῶ ἐγαλουχήθη μετὰ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ τὴν καθαρῆσαν, τὴν νεοελληνικὴν του θὰ ζήλευαν καὶ οἱ καλύτεροι ὑπέρμαχοι τῆς δημοτικῆς. Ἐνατρέπει τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα τῶν δημοτικιστῶν, ὅτι διὰ τὰς σημερινὰς γλωσσικὰς ἀτασθαλίας καὶ ἀθλιότητος δὲν εὐθύνονται οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Λυκείων τῆς Μεταρρυθμίσεως ἀλλὰ τῶν παλαιῶν ἐξαταξίων Γυμνασίων.

Ἐξ ἄλλου ὁ σ. μετὰ παρησιαν ἀποστομώνει τοὺς ἐπικριτὰς: «Ὅποιος ἀκοῦει καὶ κυρίως διαβάσει τὰ «τρισβάμβαρα ἑλληνικὰ» μας, ὅποιος ὑποφέρει ἀπὸ τὴ γλωσσικὴ πῆρωσι, ἂν μὴ τὴν ἀγλωσσία, ποῦ βασιλεύει στίς μέρες μας (σὲ βαθμὸ ποῦ δὲν εἶχαν ἴσως φαντασθεῖ οἱ θιασῶτες τῆς «καινῆς παιδείας»), ἀρχίζει μετὰ ἀνησυχία νὰ ἀμφιβάλλει, ἂν σὲ λίγο καιρὸ θὰ ὑπάρχουν πολλοὶ στὸν τόπο μας, ποῦ θὰ μποροῦν νὰ ἐκφράζονται «ἐν λόγῳ ἑλληνικῶ», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν στοχαστικώτατο Ἀλεξανδρινὸ ποιητὴ.

Ἄλλὰ δὲν πρόκειται μόνον δι' αὐτό. Ὁ κλασικὸς λόγος γιὰ τίς κοινωνίες ποῦ σέβονται —ἢ λὲν ὅτι σέβονται— τὴν «ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου», θὰ δείχνῃ πάντα ποῦ βρίσκειται ὁ πυρὴν αὐτῆς τῆς ἀξίας ἢ πῶς, μετὰ ποιὸν τρόπο, ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀξία, δηλαδή προσωπο, διότι ἀλλιῶς παραμένει: «ζῶν δίπουν, ἄπτερον...». Καὶ «παραγωγικόν» — θὰ ἐλέγαμε σήμερα. Νὰ γιὰ τί ὅσοι δὲν δίνουν προτεραιότητα σ' αὐτὴν τὴν ἀξίαν, ὅπως τὴν κατέγραψε καὶ τὴν προσδιώρισε ἡ ἑλληνικὴ κλασσικὴ σκέψις, ἢ ὅσοι «ἐκκρούουν» τὴν κλασσικὴν σκέψιν καὶ ἐνοχλοῦνται, ἀκριβῶς διότι ἀνέβασε αὐτὴ τὴν ἀξία καὶ τὴν ἔκαμε κορωνίδα τῆς, ἀποδύθησαν στὴν μεθοδευμένη καὶ μοχθηρῆ ξενηλασία τῆς...».

Ὁ σ. ἐπιμερίζει τὸ κύριον θέμα εἰς τέσσαρα κεφάλαια μετὰ ὀλοφάνερη ὀργανικὴ ἐνότητα καὶ ἐνιαίαν κατευθυντήριαν γραμμὴν. Ὡστόσο τὸ καθένα χάρις εἰς τὸν δοκιματικὸν τρόπον γραφῆς παρουσιάζει μιὰ αὐτοτέλεια, ποῦ διευκολύνει τὴν ἀποσπασματικὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου, ἂν καὶ δύσκολα γίνεται ἡ διακοπή, διότι ὁ ἀναγνώστης

γοητεύεται και παρασύρεται εις την ταχύτεραν ολοκλήρωσιν.

Τὰ κεφάλαια επιγράφονται ὡς ἑξῆς:

Α'. — Ἡ κλασικὴ πόλις καὶ οἱ πνευματικὲς βάσεις της. Παιδεία καὶ Νόμος (Σελ. 15-44).

Β'. — Τὸ ἦθος τῆς πόλης καὶ τὸ ἦθος τῶν πολιτῶν (Σελ. 45-68).

Γ'. — Ἡ πολιτειακὴ προϋπόθεσις τοῦ ἦθους. Ἡ πόλις τοῦ 5ου καὶ 4ου αἰῶνα στοὺς δύο βασικοὺς θεσμοὺς της (Σελ. 69-145).

Δ'. — Ὁ ἡγεμονισμὸς καὶ ἡ ἀχρείωσις τοῦ ἦθους τῆς πόλης. Συνασπισμοὶ καὶ αὐτονομία τὸν 5ο καὶ 4ο αἰῶνα (Σελ. 146-222).

Προσθέτει ἀκόμη ἓνα ὀλιγοσέλιδον κεφάλαιον, τὸ πέμπτον, μὲ τὸ ὁποῖον, ὅπως υποδηλώνεται ἀπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἑλληνικὴ μετακλασικὴ πόλις καὶ τὸ ἀνθρώπινο πληρωμὰ της», ἐπιλογίζεται τὸ ὄλον θέμα μὲ διαφωτιστικὰς προεκτάσεις στὴν ἐπομένην περίοδον, τὸν προθάλαμον τῆς μακραιῶνης ρωμαϊοκρατίας καὶ τῶν μετέπειτα περιπετειῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ σ. σημειώνει στὸν πρόλογο ὅτι ἀπομένει ἡ πρόθεσις του διὰ μίαν συγκριτικὴν ἀναφορὰν εἰς τὰ «πολιτικὰ» τῆς ἐποχῆς μας. Κάποια διάσπαρτα δείγματα στὸ παρὸν ἔργον προἰδεάζουν διὰ νέαν καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσαν προσφορὰν, ἐξ ἴσου τουλάχιστον πολῦτιμον.

Παρὰ τὰς ὁποιασδήποτε, ἀνάλογα μὲ τὴν δεκτικότητα τῶν ἀναγνωστῶν, πιθανὰς ἐπὶ μέρους ἐπιφυλάξεις, εὐλόγους καὶ ἀνθρωπίνως, εἰς τὴν ἐπιλογὴν, ἔκτασιν, διάταξιν καὶ διάρθρωσιν τῆς ὅλης κατὰ κεφάλαιον καὶ στὸ σύνολον, ὁ σ. ἔχει ἐπιτύχει ἀπόλυτα στὴν παραστατικὴν ἐπισημάνσιν, στὴν ἐνδελεχῆ ἀνάλυσιν καὶ στὴν μεθοδικὴν προβολὴν τοῦ ὕλικου καὶ τῶν προβλημάτων μὲ τὰς ἐνδεδειγμένας παράλληλα λύσεις.

Ἐυμένης ἢ δυσμένης στάσις τῶν ἀναγνωστῶν εἶναι ἐνδεχομένη καὶ λόγῳ παρεισφρήσεως στὴν τόσο ζωντανήν, γραφυρὰν καὶ στρωτὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν τοῦ κειμένου ξενικῶν ὄρων, ποὺ παραμένουν ἀναφομοίωτοι, καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων ἡ ἐξελληνισις κρίνεται ἐπιτακτικὴ καὶ χρήσιμος, ἢ ἀδοκίμων νεολογισμῶν: Σελ. 66 ἑλίτ, 167 élite, 224 «ἑλίτ», 107 στὰ στεῖρα κλισιὰ τοῦ παρελθόντος, 198 τῶν ὀλιγαρχικῶν πρεζίντιουμ, 141 ψυχολογικὰ τρὺκ τῆς δίκης, 100 τὸ λοῦστρο τῆς νομιμότητος, 147 τὸ λοῦστρο τοῦ ἀθηντικοῦ ἔκφραστή τῆς ἀνθρώπινης ἱστορικῆς μοίρας, 188 μὲ τὸ λοῦστρο μιᾶς ραφινάτης ἐπιχειρηματολογίας, 108 τὸ ὀλιγαρχικὸ μοντέλλο λαϊκῆς συνέλευσις, 236 ἡ ὕλικὴ κόπια τῆς εὐτυχίας...

Ἐν τούτοις ἡ χρῆσις ὄλων αὐτῶν καθιστᾷ τὸν λόγον οἰκειότερον, ἄμμεσον, καθημερινόν, σχεδὸν προφορικόν καὶ ἑλκύει περισσότερο τὸν κοινὸν ἀναγνώστην.

Πάντως ἡ μεγαλυτέρα ἀρετὴ τοῦ σ. ἔγκειται στὴν ἐρμηνεία τῶν πηγῶν καὶ τῶν θεσμῶν. Προσφύεστατα ἔχει ἀποφύγει τὴν πλάνην τῆς μονολιθικῆς, μονοπλεύρου καὶ ἀποκλειστικῆς ὀλιστικῆς θεωρήσεως, τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1974 ἐφαρμόζουν στὴν Ἑλλάδα ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν ἑνταξίν τους εἰς τὰς λεγομένας «προοδευτικὰς δυνάμεις», μολονότι στὰ πρόσφατα διεθνή συνέδρια ὁ ἱστορικὸς ὀλισμὸς δοκιμάζεται σκληρὰ καὶ χαρακτηρίζεται ὡς ἀνεδαφικὸς καὶ παρωχημένος. Ὁ σ. χωρὶς παραγνώρισιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν παραγόντων, ποὺ ἐπιδρῶν στὴν ἐξέλιξιν τῶν θεσμῶν καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις του ἐντελῶς ἐλεύθερος, ἀδέσμευτος καὶ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ προκατασκευασμένα ἐρμηνευτικὰ σχήματα ἢ θεωρίας. Δι' αὐτὸ καὶ ἀποκαθιστᾷ ἀσφαλέστερα τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπομένως ὁ σ. προσφέρει ἔργον κατάλληλον διὰ φιλόλογους, δι' ὄλους τοὺς ἐκπαιδευτικούς, διὰ τοὺς νομικούς καὶ τοὺς ἐπιστήμονας κάθε εἰδικότητος, καθὼς καὶ τοὺς ἀπλοὺς ἀναγνώστας, πού ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν ἐκφάνσεις θεμελιώδεις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

ΑΧ. Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ

Μηνῶ Ἀλεξιάδη, Ἡ ἐντυπὴ λαϊκὴ ποίηση στὴν Κάρπαθο, Ἀνάτυπον ΕΕΦΣΠ Ἰωαννίνων «Δωδώνη» τ. ΙΒ, 1983, σελ. 347-405.

Ὁ συγγραφεὺς, δόκιμος ἤδη λαογράφος, εἰς τὴν ἐν τίτλῳ μελέτην στρέφει τὸ ἐνδιαφέρον του εἰς μίαν προέκτασιν τῶν λαογραφικοῦ εἶδους ἐκδηλώσεων τῶν συμπατριωτῶν του Καρπαθίων. Μία τοιαύτη ἐκδήλωσις εἶναι ἡ εἰς τὰς Καρπαθιακὰς ἐφημερίδας σύγχρονος δημοσιεύσις ἐπωνύμων ἀτομικῶν ἢ καὶ συλλογικῶν αὐτοσχεδίων στιχουργημάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζονται εὐχαὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ γεννήσεων, βαπτίσεων, γάμων ἢ ἄλλων κοινωνικῶν γεγονότων καὶ περιστατικῶν καθὼς καὶ μοιρολογήματα ἐπ' εὐκαιρίᾳ θανάτων. Αἱ τοιοῦτου εἶδους διστίχοι ποιήσεις —μαντινάδες— προερχόμεναι ἐξ εὐρυτάτου κύκλου προσώπων δηλοῦν τὴν ποιητικὴν διάθεσιν τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ ἀποτελοῦν εἶδος τι ἐνστίχου ἀλληλογραφίας. Ἐκ τῶν παρατιθεμένων εἰς τὴν μελέτην δειγμάτων κατὰ κατηγορίας εὐκαιριῶν προκύπτει ὅτι τὸ ποσὸν τῶν διστίχων ἐκάστου δημοσιεύματος ποικίλλει, ἐκείνόμενον ἐνίοτε εἰς σελίδας ἀρκετάς. Ὅλα τὰ ποιήματα αὐτὰ σχετίζονται μὲ τὸν βίον τῶν Καρπαθίων καὶ τὰ γεγονότα τοῦ τόπου, εἶναι δὲ ἐνδεικτικὰ νοσταλγίας.

Ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῶν ἐκ διστίχων στροφῶν ἀποτελουμένων ποιημάτων, ταῦτα ἀποτελοῦνται ἐξ ἱαμβικῶν δεκαπεντασυλλάβων ὁμοιοκαταληκτούντων κατὰ διστίχον. Ἐνίοτε ποιήματά τινα συνοδεύονται καὶ μὲ συνδημοσιευομένην φωτογραφίαν, ἄλλοτε προδίδουν συλλογικότητα συνεργασίας εἰς τὴν στιχουργίαν καὶ οὐχὶ σπανίως μερικὰ καὶ ἄδονται προσαρμοζόμενα εἰς γνωστὰς Καρπαθιακὰς μελωδίας.

Λειτουργικῶς ὁ Συγγραφεὺς τὰ χαρακτηρίζει ὡς κοινωνικὰ μηνύματα συναισθηματικὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου πρὸς τοὺς ξενιτεμένους, τὰ ὁποῖα σφυρηλατοῦν φιλικὰς σχέσεις. Ὅμοίως τὰ χαρακτηρίζει ὡς ἐνδιαφέροντα κείμενα λαϊκῆς δημιουργίας, προϊόντα ποιητικῆς εὐαισθησίας, συνδεομένης πρὸς παλαιὰν κοινοτικὴν ἐπιπέδου ἠθικὴν ἐκδήλωσιν, διὸ καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ λαογραφικὴ τῶν σημασία εἶναι ἐκδηλος. Ἐπειδὴ δὲ ἀκριβῶς ἀποτελοῦν συνέχειαν λαϊκῆς παραδόσεως παλαιότερας καὶ ἐπειδὴ ἀποτελοῦν πηγὰς πληροφορήσεως συγχρόνου βίου (γεγονότα τυπικοῦ ἐνδιαφέροντος, προσωπικαὶ ἀπόψεις ἐπὶ γεγονότων, ἀναμνήσεις, τοπικὰ προβλήματα, στοχασμοὶ κ.λπ.), φρονεῖ ὅτι ἡ συλλογὴ καὶ διατήρησις αὐτῶν εἶναι χρήσιμος διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν ἐπεξεργασίαν. Εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἡ μελέτη αὕτη ἐπὶ θέματος, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς συνδεόμενον πρὸς τὴν λαογραφίαν ἐν εἴδει προεκτάσεως τῶν θεμάτων τῆς εἰς τὸ παρόν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ